

Bijeenkomsten Omgevingsvisie Smallingerland

23 mei: Dorpshuis Boornbergum

Proces omgevingsvisie

Naar verwachting treedt de nieuwe omgevingswet in 2021 in werking. Eén van de doelen van de omgevingswet is om de huidige wetgeving te vereenvoudigen. De huidige wetgeving is vaak complex en soms zelfs tegengesteld. Gemeenten en provincies stellen in het kader van de omgevingswet een omgevingsvisie op. Zo ook de gemeente Smallingerland.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een brede visie die over veel verschillende beleidsterreinen gaat, zoals wonen, mobiliteit en landschap. De integrale insteek van de omgevingsvisie betekent dat er één visie is, met één einddoel die wordt vertaald naar concrete regels in verschillende beleidsplannen. De omgevingsvisie komt samen met inwoners (en bedrijven) tot stand en is gericht op de toekomst. Daar staat geen vaste termijn voor, maar werkenderwijs wordt gesproken over 20 à 30 jaar.

Samen met inwoners

Voor de gemeente Smallingerland is de verplichting om inwoners te betrekken niet de enige motivatie om dat te doen. De gemeente vindt het ook vooral erg belangrijk om inwoners te betrekken bij het maken van visies en plannen: "Het is ondenkbaar om dat in deze tijd niet meer te doen. Inwoners zijn per slot van rekening expert over hun eigen woonomgeving." Daarom kiest gemeente Smallingerland bewust voor co-creatie. Dat betekent dat de gemeente samen met haar inwoners (en bedrijven) op zoek gaat naar inbreng voor de omgevingsvisie.

De planning

In gemeente Smallingerland bevindt het proces om tot een omgevingsvisie te komen zich in de verkenningsfase. In deze fase spelen verschillende vragen een rol: Wat vinden we echt belangrijk? Wat speelt er? Wat komt er aan ontwikkelingen op ons af? Welke keuzes moeten we maken? De ambitie voor de verkenningsfase is dat er scenario's ontstaan om uit te kiezen. Je kunt het ook een afwegingskader noemen: als gezondheid een belangrijk thema blijkt, hoe verhoudt dat zich dan tot de andere thema's?

De zes sessies die in mei en juni van 2019 plaatsvinden zijn onderdeel van die verkenningsfase. Inwoners denken mee over welke thema's belangrijk zijn voor de omgevingsvisie van gemeente Smallingerland, waarom de thema's belangrijk zijn en waar zij zich zorgen over maken. Alle inbreng van inwoners telt mee en dat betekent dat men tijdens de bijeenkomsten als gelijkwaardigen aan tafel zit. Alle informatie is van dezelfde orde. Daarnaast wil de gemeente de input transparant behandelen: het is voor iedereen duidelijk wat de input is en wat er met de input gaat gebeuren. Dat doet de gemeente door terug te koppelen en inzichtelijk te maken wat zij met de input doet of gaat doen.

Niet alleen de input van inwoners is belangrijk voor de omgevingsvisie: de gemeente verzamelt ook andere informatie. Bijvoorbeeld over wat er tot nu toe al is gedaan en wat de ervaringen zijn met andere trajecten, sessies of projecten. Deze informatie wordt naast de input van de inwoners gelegd.

De verkenningsfase wordt in de zomer afgerond, waarna er wordt gestart met het koersdocument. De gemeente zal een afweging maken voor de visie. Het besluit over de omgevingsvisie ligt uiteindelijk bij de gemeenteraad. In 2020 wordt de omgevingsvisie vastgesteld. De visie heeft geen eindtermijn, maar er worden evaluatiemomenten ingepland.

Start van de avond

Op 23 mei kwam een groep inwoners van gemeente Smallingerland af op de bijeenkomst in het dorps huis van Boornbergum. Na de opening door Jaap Jepma werd de omgevingsvisie toegelicht door de gemeente (zie kader). Hierbij werd teruggeblikt naar de startbijeenkomst in de Lawei in het najaar van 2018. De input uit die bijeenkomst was erg divers en vraagt om een extra slag: "Waar willen we het echt over hebben met zijn allen en waar willen we naar toe werken?"

Anne Meijer was vanuit dorpsbelang Boornbergum aanwezig om toe te lichten wat er in Boornbergum speelt. Op het moment is er in de omgeving toenemende bezorgdheid over de voorgenomen (voortzetting van de) gaswinning. Daarnaast zijn enkele thema's die in meer dorpen spelen relevant. Het gaat dan om praktische zaken, zoals een nieuwe gymzaal en verkeersveiligheid. Wat betreft verkeersveiligheid worden, ook door andere deelnemers, onder andere de verkeersstroom uit de Sanding naar de A7, het agrarisch verkeer en het mogelijke zebepad bij de school genoemd.

Ook duurzaamheid speelt in Boornbergum. In het dorp zijn vrijwilligers in werkgroepen bezig op twee onderwerpen: de oprichting van een dorpscoöperatie en het benutten van de grote daken in het dorp voor zonnepanelen. Als je het hebt over de vitaliteit van dorpen, wordt genoemd dat het vinden van vrijwilligers voor bestuurlijke taken lastig is. Als het gaat om concrete taken, zoals het opruimen van de straat, worden vrijwilligers wel gemakkelijk gevonden. Daarnaast kunnen vrijwilligers niet alles zelf. Deskundige ondersteuning van vrijwilligers is een thema.

Huisvesting speelt minder in Boornbergum e.o. Er wordt volop gebouwd, voor de verschillende segmenten. Het landschap is wel belangrijk, maar er zal altijd een afweging moeten zijn met werkgelegenheid en bedrijvigheid. De afweging van belangen wordt ook herkend door andere deelnemers. Het landelijke van de dorpen en wijken is uniek en belangrijk, maar economische ontwikkelingen zijn ook belangrijk.

De oogst van de avond: Top 5

De deelnemers aan de bijeenkomst stellen een Top 5 samen van de volgens hen belangrijkste thema's voor de omgevingsvisie. Daarbij kunnen ze kiezen uit elf thema's: Centrum Drachten en voorzieningen in wijken en dorpen, Openbaar vervoer en fiets- en wandelverbindingen, Gezonde en veilige leefomgeving, Landschap, Wonen in dorpen en wijken, Energiebesparing en energieopwekking in dorp, wijk en uw huis, Biodiversiteit en klimaat, Voedsel en landbouw, Sociaal/mienschap/welzijn, Banen/werkgelegenheid/bedrijven(terreinen) en 'zelf invullen'. Bij elk thema geven deelnemers aan waarom het belangrijk is en wat hun zorgen zijn. Er is ook ruimte voor algemene zorgen of opmerkingen.

In Boornbergum is het algemene beeld dat de deelnemers best tevreden zijn met hun omgeving (al wordt er bij 'Drachten' vooral gedacht aan criminaliteit en een gebrek aan sfeer). Maar, laten ze weten: "het is niet de bedoeling dat die tevredenheid toekomstige ontwikkelingen in de weg staat." De tevredenheid maakt wel dat het belangrijk is om voorzichtig te zijn in het maken van keuzes en het doorvoeren van veranderingen, zodat de kwaliteiten van de omgeving kunnen worden behouden. Een afwegingskader, zoals in de omgevingsvisie, kan daar volgens de deelnemers goed bij helpen.

Wanneer de deelnemers ieder de voor hen meest belangrijke thema's op tafel leggen, blijken dat bijna alle elf thema's te zijn. Om keuzes te maken en een volgorde aan te brengen, wordt er uitgebreid van ideeën en opvattingen gewisseld. Welke thema's zijn cruciaal voor een vitale omgeving? Welke thema's hangen met elkaar samen? Uiteindelijk kan iedereen zich vinden in de onderstaande selectie en rangorde. Daarbij wordt vooral ingezoomd op Boornbergum e.o.

Een algemene opmerking is dat men zich afvraagt waar de gemeente invloed op heeft. De gemeente heeft mogelijk niet over alle thema's evenveel te zeggen. Dat geldt met name voor bepaalde thema's, zoals Energiebesparing en energieopwekking in dorp, wijk en uw huis. Moet je dat niet meenemen in het opstellen van een omgevingsvisie?

OMGEVINGSVISIE
- Smallingerland -

<p>Gezonde en veilige leefomgeving</p> <p><small>(ruimte, leefstijl, veiligheid, natuur, recreatie, groen, leefbaarheid & gezondheid)</small></p>	<p>→</p> <p>⚡</p>	<p>Waarom belangrijk?</p> <p>Welke zorgen?</p>
<p>baar vervoer en wandelverbindingen</p> <p><small>(wegen, buswagens, fiets, Drachten)</small></p> <p>Blanco / zelf invullen</p> <p><i>Mobiliteit</i></p>	<p>→</p> <p>⚡</p>	<p>Waarom belangrijk?</p> <p>Welke zorgen?</p>
<p>Centrum Drachten en voorzieningen in wijken en dorpen</p> <p><small>(basisschool, bibliotheek, sport, cultuur, recreatie / horeca, evenementen)</small></p>	<p>Sociaal / mienskip / welzijn</p> <p><small>(solidariteit, samenleving, gelijk, diversiteit, veiligheid)</small></p>	<p>Waarom belangrijk?</p> <p>Welke zorgen?</p>
<p>Voedsel en landbouw</p> <p><small>(productiesystemen, duurzaamheid / lokale)</small></p>	<p>Landschap</p> <p><small>(duurzaam gebruik / functies, behoud/beheer)</small></p>	<p>Diversiteit en klimaat</p> <p><small>(natuur, biodiversiteit, natuur / diversiteit)</small></p> <p>Waarom belangrijk?</p> <p>Welke zorgen?</p>
<p>Wonen in dorpen en wijken</p> <p><small>(huur, woonruimte, kwaliteit bestaande woningen, jongeren, gezinnen, senioren, ouderen)</small></p>	<p>→</p> <p>⚡</p>	<p>Waarom belangrijk?</p> <p>Welke zorgen?</p>
<p>⚡</p> <p>Andere zorgen of opmerkingen?</p>		

Het resultaat van de avond: de Top 5.

1. Gezonde en veilige leefomgeving

Een gezonde en veilige leefomgeving, waarin iedereen gemakkelijk heen en weer kan reizen, is de basis voor een goed leven in de dorpen en wijken van gemeente Smallingerland. Je kunt stellen dat alle andere belangrijke thema's onder dit thema vallen: het is een randvoorwaarde.

2. Mobiliteit (blanco kaartje) i.c.m. Openbaar vervoer en fiets- en wandelverbindingen

Voor een gezonde en veilige leefomgeving is goed georganiseerde mobiliteit nodig. Dan gaat het niet alleen om het bereiken van kernen, voorzieningen en werk. In de huidige situatie en nabije toekomst heb je het dan vooral over openbaar vervoer. Kijkend naar de verdere toekomst is het begrip mobiliteit van toepassing. Hoe wij ons van A naar B bewegen zal in de toekomst veranderen. Het is goed om daar op tijd bij stil te staan en mee aan de slag te gaan. Goede fiets en wandelverbindingen zijn belangrijk voor jong en oud.

- > De A7 wordt alleen maar drukker. Hoe zorgen we ervoor dat dat wordt opgelost/voorkomen?
- > Wat betreft mobiliteit gaat er in de toekomst veel veranderen. Daar moet tijdig op worden ingespeeld. Voorspellen van de ontwikkelingen is echter lastig. Hoe pak je dat aan?

3. Centrum Drachten en voorzieningen in wijken en dorpen i.c.m. Sociaal/mienskip/welzijn

Om het dorp vitaal te houden en *mienskip* te hebben, zijn goede voorzieningen nodig, waar wonen en werken elkaar aanvullen en mensen elkaar kunnen ontmoeten. Eén van de voorzieningen die een rol kunnen spelen als ontmoetingsplaats, zijn winkels. Ook zorgen winkels voor levendigheid in het dorp, door bijvoorbeeld de aanloop van klanten, en vloeien opbrengsten terug naar het dorp. Om winkels in het dorp te behouden, is ben best bereid producten lokaal te kopen. Maar er is een grens. Niet alle winkels kunnen leven van zo'n klein afnamegebied en dorpswinkels kunnen niet alles bieden wat dorpelingen nodig hebben. De conclusie is dat niet alle voorzieningen of winkels in de dorpen aanwezig hoeven te zijn. Een aantal voorzieningen is voldoende voor het behoud van de vitaliteit en *mienskip* in het dorp.

- > In hoeverre kunnen voorzieningen in het dorp blijven bestaan? In hoeverre speelt de concurrentie van grote kernen en het internet daarin een rol?

4. Voedsel en landbouw i.c.m. Landschap i.c.m. Biodiversiteit en klimaat

Diverse vraagstukken voor de toekomst spelen zich af in het landschap. Tegelijkertijd wordt het landschap van de gemeente Smallingerland erg gewaardeerd en draagt het bij aan goed leven. Daarom verdient het landschap respect en moet het als belangrijk thema in overwegingen voor ontwikkelingen worden meegenomen. Het is daarbij niet de bedoeling om het landschap op slot te zetten.

*"Het landschap hoeft niet koste wat kost
zo te blijven als het is, want
dan sta je veel belangrijke ontwikkelingen in de weg".*

Biodiversiteit en de voedselproductie zijn algemene thema's, die ook in Boornbergum e.o. een rol spelen voor een gezonde en veilige leefomgeving.

5. Wonen

Het is goed wonen in Boornbergum e.o. Dat is gunstig, want waar het aangenaam wonen is, willen mensen blijven wonen. In Boornbergum e.o. wonen mensen van alle leeftijden.

Er zijn geen problemen wat betreft het aanbod aan woningen: er wordt bijgebouwd in alle segmenten. Wel zien de deelnemers dat er in de toekomst mogelijk een andere vraag ontstaat (vergrijzing, energietransitie, etc.), wat invloed heeft op de woningen in de omgeving.

- > In de toekomst zijn flexibele woningen nodig. Dit zijn woningen die voor verschillende doelgroepen geschikt zijn en aangepast kunnen worden aan wat de nieuwe bewoner nodig heeft. Hoe krijgen wat dat voor elkaar? Wat is daar voor nodig?
- > Onvoldoende geschikte woningen kunnen de vitaliteit van het dorp bedreigen. Voor een vitaal dorp is een gemêleerde gemeenschap belangrijk. Hoe krijgen we dat ook in de toekomst voor elkaar?

Verder

- > Het thema Banen/werkgelegenheid/bedrijven(terreinen) haalt de Top 5 niet, maar wordt wel aangehaald door de deelnemers. Om de jeugd te behouden is het, naast een aantrekkelijke woonomgeving en geschikte woningen, belangrijk om voldoende werkgelegenheid te hebben. Hoe kun je dat het beste regelen? Het aantrekken en behouden van grote werkgevers kan een middel zijn, maar vormt ook een risico. Wat als zo'n werkgever ineens besluit om te vertrekken uit de gemeente?
- > Een thema wat in de gesprekken wordt gemist is Waterrecreatie en toerisme. Kan gemeente Smallingerland hier niet meer op inzetten? Is at niet een kans om de gemeente meer op de kaart te zetten? De deelnemers staan hier verdeeld in, maar lijken het erover eens te zijn dat nadrukkelijk promoten niet nodig is. Je kunt er op een lager niveau wel mee aan de slag door er ruimte voor te creëren, waarbij mogelijke ontwikkelingen goed worden afgewogen tegen de andere thema's zoals het landschap.
- > Projectontwikkelaars of grote bedrijven, die iets willen in de gemeente, kunnen wantrouwen oproepen. Deze partijen kunnen de markt verpesten, mensen buiten spel zetten, maar ook projecten uitvoeren waar de gemeente zelf de kennis en middelen niet voor heeft.

*"Een afwegingskader, zoals de omgevingsvisie,
kan helpen om te bepalen wanneer
een samenwerking met dergelijke partijen winst oplevert".*

===

